

Schelde

nieuwsbrief

EEN UITGAVE VAN
HET SCHELDE
INFORMATIECENTRUM
DECEMBER 1997
JAARGANG 4 NR. 13

IN DIT NUMMER

DIJKBERMBEHEER

LANGS DE ZEESCHELDE

Dijkbermbeheer zal een geïntegreerd deel moeten uitmaken van het rivier- en schorbeheer. Pierre Kerstens van de afdeling Zeeschelde is hiervoor verantwoordelijk en hij geeft aan hoe het beheer steeds meer rekening houdt met de natuurpotenties van de rivierdijken. **pag. 4**

WINDENERGIE

IN EN OM DE WESTERSCHELDE

De provincie Zeeland heeft als taak om 250 MW aan windenergie op te wekken. Er moeten keuzen gemaakt worden hoe en waar de komende periode nog voor 200 MW aan windmolens wordt weggezet. **pag. 6**

MILIEUASPECTENSTUDIE

BAGGERSTORT GEREED

Rijkswaterstaat heeft de studie afgerond naar de effecten van het storten van baggerspecie. In januari kan er gereageerd worden op de rapportage en het advies van de MER commissie. **pag. 7**

FRANKRIJK RATIFICEERT VERDRAG

Arnould Lefébure, Secretaris-Generaal van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde, is enthousiast. Het ICBS kan nu definitief worden geïnstalleerd. 'Laten wij werk maken van een levende Schelde!' **pag. 8**

Eerste kwaliteitsrapportage van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS)

Schelde Actie Programma in aantocht

Op het strand van Vlissingen werd tien jaar geleden het milieumonument geplaatst; 1987 was het Europees jaar van het milieu. De plaatsing aan de monding van de Westerschelde was symbolisch: 'Aandacht voor de ernstige vervuiling van de rivier.' Nu, tien jaar later, is het eerste rapport van de ICBS verschenen, onder de titel: 'De kwaliteit van de Schelde.' Leo Santbergen geeft zijn visie over het rapport en een blik op de toekomst. Als Nederlands delegatielid in de werkgroep Waterkwaliteit van de ICBS is hij sterk betrokken bij het internationale overleg.

KWALITEIT VAN DE SCHELDE (1984-1994)

De conclusies uit het rapport zijn niet rooskleurig. Het is een inventarisatie van de stand van zaken over een periode van tien jaar, 1984-1994. De hoofdstroom van de

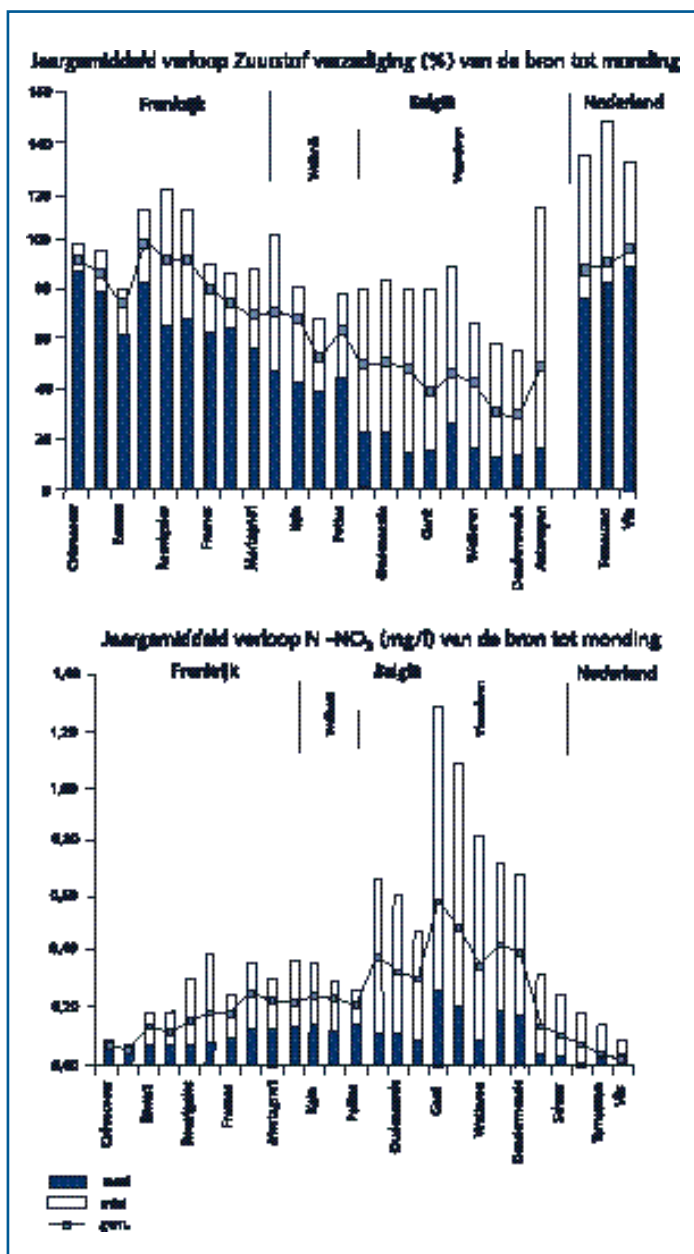
Schelde van bron tot monding (350 km) is in zijn geheel nog sterk vervuild, met name in de middenloop. De hoofdoorzaak is, naast industriële vervuiling, het lozen van niet-gezuiverd stedelijk afvalwater. De vervuiling met stikstof en fos-

for is grotendeels afkomstig uit de landbouw.

Op 26 locaties langs de hoofdstroom zijn gehalten bepaald van onder andere zuurstof, ammonium, nitriet en nitraat en het totaal fosfor. De jaargemiddelde zuurstof-

Leo Santbergen: 'De ICBS zal nu tot een gezamenlijk plan moeten komen.'

verzadiging loopt van ongeveer 100 procent nabij de bron af tot 35 procent bij Dendermonde in de middenloop. Door menging met zuurstofrijk zout zeewater neemt de hoeveelheid zuurstof richting Hansweert weer fors toe. Vooral in de middenloop wordt geregeld niet voldaan aan de norm van 5 mg/l.

De extreem hoge nitraatgehaltes in de Schelde worden veroorzaakt door lozingen en uitspoeling van landbouwgronden in het gehele stroomgebied en vertoont een dalende trend naar de monding toe. Vanaf Dendermonde is een lichte toename te zien doordat, in aanwezigheid van zuurstof, ammonium wordt omgezet in nitraat (nitrificatie). Vervolgens daalt het nitraatgehalte weer richting monding door verdunning met zeewater.

BEPERKINGEN

Het onderzoek is beperkt gebleven tot de waterkwaliteit van de hoofdstroom. Zware metalen en toxische microverontreinigingen zijn niet onderzocht evenals de kwaliteit van het sediment. Lozingen zijn echter wel voor het hele stroomgebied geïnventariseerd. Vanuit de milieuorganisaties is kritiek geleverd op de beperktheid van het onderzoek. Hoe komt het dat er geen onderzoek is verricht in het hele stroomgebied en dat toxische stoffen en de kwaliteit van het sediment niet zijn meegenomen? Terwijl het Nederlands beleid tot verbetering van de waterkwaliteit juist gericht is op deze aspecten. De beperking tot de hoofdstroom ligt volgens Leo Santbergen aan de verschillende interpretaties die de verdragspartijen aan het Scheldeverdrag geven. In het verdrag wordt de Schelde expliciet genoemd en niet de zijrivieren. Ook meten de verdrags-

partijen verschillende stoffen en zijn de kwaliteitsdoelstellingen voor het bewuste traject zelf bepaald. Per verdragspartij loopt dit op onderdelen nogal uiteen. Om nu toch een vergelijking te kunnen maken ten aanzien van stoffen is overeenstemming gezocht. Een volgend kwaliteitsrapport zal uitgebreider zijn. Voorzichtigheid heeft ook een rol gespeeld. Het uitbreiden van de inventarisaties met extra stoffen of van het bestudeerde gebied kan grote financiële consequenties met zich meebrengen, die vooral voor de sociaal-economisch zwakkere regio's moeilijk op korte termijn op te brengen zijn.

SCHELDE ACTIE PROGRAMMA (SAP)

Volgens Leo Santbergen moet de ICBS vanuit het rapport tot een gezamenlijk plan komen, gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de Schelde. 'Om dit doel te bereiken heb je eerst overeenstemming nodig en moet er een gezamenlijke filosofie zijn. Met het eerste kwaliteitsrapport, hoe beperkt ook, is dat gelukt. Het levert een flinke hoeveelheid gegevens op. Van daaruit zullen gezamenlijke en individuele acties voorgesteld worden met daarbij een actieprogramma. Het SAP zal voorstellen bevatten voor de korte (tot 2003), middellange en lange termijn (één generatie).'

STEDELIJK AFVALWATER

Lozingen van ongezuiverd stedelijk afvalwater vormen momenteel het grootste probleem. Deze lozingen van zuurstofbindende stoffen via het aangesloten rioleringsnetwerk leveren een vuilvracht van circa 7,8 miljoen inwoners-equivalenten. Nu wordt via collectieve zuiveringsinstallaties een vuilvracht verwijderd die overeenkomt met 3,3 miljoen inwoners-equivalenten.

Forse investeringen zijn noodzakelijk voor de bouw van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Uit het rapport blijkt dat Brussel, de hoofdstad van Europa, zelfs nog 95 procent ongezuiverd via de riolering loost. Voor de burgers is niet te begrijpen dat dit met de huidige stand van de techniek nog mogelijk is. Waarom is Brussel zo traag met de zuivering van zijn rioolwater? Kunnen we nu verwachten dat aansluitingen op riolering en

waterzuivering de grootste prioriteit gaan krijgen in het eerste SAP? Santbergen: 'Technisch is dat inderdaad goed uitvoerbaar. Voor de korte termijn hebben alle verdragspartijen dan ook aanzienlijke investeringsprogramma's lopen. Maar deze zullen niet voldoende zijn: ook voor de middellange termijn zullen extra investeringen nodig

blijken. Wat Brussel betreft, het hoofdstedelijk gewest heeft twee zuiveringsstations in planning, waarvan één, Brussel-Zuid, in aanbouw is. Termijnen van inwerkingtreding zijn niet genoemd. Prioriteit aan de uitvoering ervan zou voor de Schelde zeer gunstig zijn.'

OPTIMISME

De meerwaarde van het rapport en het bestaan van de ICBS moeten we volgens Leo Santbergen zien in het licht van de grensoverschrijdende samenwerking. 'Na twintig jaar van moeizaam overleg, met het nodige wantrouwen en achterdocht, zitten de oeverstaten van de Schelde nu om de tafel en leggen elkaar de noodzakelijke gegevens voor. Vanuit dat oogpunt gaat het nu ontzettend hard en hebben we ook het tij mee.' Voor alle verdragspartijen vloeien er verplichtingen voort uit andere verdragen, richtlijnen van de Raad van de Europese Unie en de afspraken van de Noordzee-ministersconferentie. Een belangrijke richtlijn is die voor de behandeling van het stedelijk afvalwater (91/271/EEG). Onder die richtlijn valt het gehele Schelde-

bekken. Ook van belang zijn het Verdrag van Helsinki inzake de bescherming van de grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (1992) en de Overeenkomst over de bescherming van het Mariene Milieu van de Noord-Oost Atlantische Oceaan (1993). De uit deze verdragen voortvloeiende verplichtingen ondersteunen het werk van de ICBS.

Het is duidelijk dat het Nederlandse delegatielid, ondanks het sombere rapport over de toestand van de Schelde, optimistisch is voor de toekomst. Duidelijk is ook dat het milieumonument in Vlissingen nog lange tijd moet blijven staan. Inmiddels is het wel een treetje hoger neergezet. Het is verhuisd van het strand naar de Oranjedijk. Als we dat ook als symboliek zien, dan betekent het dat de lat ook voor de Schelde weer een stukje hoger is gelegd. (MP)

Nadere informatie te verkrijgen bij:
Rijkswaterstaat directie Zeeland
Leo Santbergen en
Sandra Borowski
telefoon +31 (0)118 68 64 02

ICBS, INTERNATIONALE COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE SCHELDE CIPE, COMMISSION INTERNATIONALE POUR LA PROTECTION DE L'ESCAUT

Deze commissie is opgericht na ondertekening van het verdrag inzake de bescherming van de Schelde in april 1994. De verdragspartijen zijn: Frankrijk, Nederland, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het Vlaams Gewest heeft in januari 1995 ook ondertekend. De ICBS wil in de geest van goed nabuurschap door samenwerking de kwaliteit van de rivier Schelde in het gehele stroomgebied beschermen en verbeteren.

Enkele taken die hieruit voortvloeien zijn:

- gegevens te verzamelen en evalueren over de bronnen van verontreiniging die een wezenlijk effect hebben op de Schelde;
- streefdoelen en een actieprogramma op te stellen met het oog op de uitvoering ervan door de verdragspartijen.

De ICBS wordt ondersteund door drie werkgroepen:

1. grensoverschrijdende samenwerking en levensgemeenschappelijke leefmilieuprojecten;
2. waterkwaliteit;
3. emissies.

Dijkbermbeheer langs de Zeeschelde: van noodzakelijk kwaad naar ecologische baat

Het beheer van dijkbermen wordt in Vlaanderen geregeld door het zogenaamde bermbesluit van 27 juni 1984, dat onder andere stelt dat geen biociden gebruikt mogen worden en dat grazige bermen niet voor 15 juni gemaaid mogen worden. Langs de Schelde grenzen deze lintvormige landschapselementen echter aan zeer vogelrijke slik- en schorgebieden. Het besef groeide dan ook dat het dijkbermbeheer geïntegreerd deel uit zou moeten maken van het rivier- en schorbeheer. Hoe de Afdeling Zeeschelde, die instaat voor het beheer van de meer dan 750 ha dijkbermen, zich hiervoor inzet, doet de verantwoordelijke ingenieur Pierre Kerstens voor ons uit de doeken.

Maaien en direct afvoeren: de beste maaibeheersvorm

NOODKREKEN

Vooralsnog vogelminnend Vlaanderen luidde onlangs de noodbel over het vogelvijandig dijkbermbeheer, dat tot dan toe gevoerd werd op de dijken langs Zeeschelde en Durme. Het beheer gebeurde enerzijds op een nogal chaotische manier met hier wat maai-beheer, daar wat schapen-begrazingsbeheer en soms zelfs nog gebruik van herbiciden bij dreigende distelplagen. Plaatselijk werd het maai-beheer soms slecht uitgevoerd of was het graasbeheer te intensief.

De dijken werden beschouwd als lange linten, die niets te maken hadden met het aangrenzende rivierschor en die het best beheerd werden als glad te scheren gazons. Flora en fauna denken daar echter anders over: schorbegroeiend riet en wilgen kruipen vaak het dijktaalud op en betrekken zo de dijk bij het hele schorgebeuren. De natuur vervaagt met andere woorden de door de hoge dijk gecreëerde scherpe grenzen. Zo sterk zelfs dat kleine karekiet, blauwborst of ander gevederd schepsel het verschil niet meer merkt en volop gebruikmaakt van dijkriet en -wilg om hun kroost

groot te brengen. Dat de behorende overheid niet ongevoelig is voor natuurnoodbellen blijkt uit de recente inspanningen die geleverd worden om zo veel mogelijk gevolg te geven aan de vogelaarsverzoeken.

DE BEHEERDER

Pierre Kerstens, leidend ingenieur van de Cel Exploitatie, Beheer en Onderhoud binnen de Afdeling Zeeschelde (Administratie voor Waterwegen en Zeewezen, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) stelt dat de aandacht altijd al uitging naar een ecologisch verantwoord beheer. 'In het verleden werd hierover regelmatig overlegd met de Groep Toegepaste Ecologie onder meer in verband met het gebruik van zaaimengsels. Maar als dijkbeheerder mogen wij uiteraard niet vergeten dat dijken in de eerste plaats een waterkerende functie vervullen. Daarnaast vervult de dijk een belangrijke functie als dienstweg en als recreatieroute voor fietsers en wandelaars. De Zeescheldedijken behoren inderdaad tot de recreatief meest bezochte gebieden in Vlaanderen met piekdagen van meer dan 10.000 fietsers en wandelaars.'

BEHEREN VOOR HET BERMBSLUIT

Kerstens: 'Het beheer van de dijken vormt dan ook een veelzijdige problematiek, waarmee wij reeds sinds de start van het Sigmaplan in 1977 geconfronteerd worden. Wij zijn sindsdien op grote schaal nieuwe dijken gaan bouwen, waarbij alle aandacht uitging naar de waterkerende functie.' Voor de stabiliteit van die

dijken speelt de vegetatie een grote rol, waarbij het behoud van een gesloten grasmat ter bevordering van de erosiebestendigheid van het dijklichaam een belangrijke doelstelling is. Het dijkbeheer begint met de zaaimengselkeuze. De grassen moeten snel tot ontwikkeling komen met op korte termijn een sterke wortelontwikkeling. Anderzijds werden en worden alle bomen en struiken gewaaid. Dit was ingegeven door dijkdoorbraken in 1976, die kennelijk mede veroorzaakt werden door omgewaaide of afgestorven bomen. In die periode werd gekozen voor meerdere maaibeurten per jaar (een soort gazonbeheer). Alles werd gemaaid met een klepelmaaier. Distels werden lokaal bestreden met herbiciden.

MAAIBEHEER NA HET BERMBSLUIT

Sinds juni 1984 werd het sterk op bloemenrijkdom gerichte bermbesluit strikt nagevolgd, hoewel vaak gebruik gemaakt moest worden van uitzonderingsmogelijkheden om de veiligheid van dijk en dijkgebruiker te verzekeren. In de jaren negentig kwam een samenwerking met het Instituut voor Natuurbehoud (IN) tot stand. Hun advies diende zowel rekening te houden met de ecologische als met de andere, primaire dijkfuncties. Dit overleg leidde in 1995 tot een eerste concept tot bijsturing van de contracten over het beheer van de dijken. Er werd een bestek opgesteld, dat regels omvatte over de hoogte-instelling van de maaimachine (weliswaar nog altijd klepelmaaiers); op sommige stroken slechts één

Schapenbegrazing met herder: nu op het schor, ook op de Scheldedijken?

maaibeurt in september; verplichte afvoer van het maaisel en het ongemoeid laten van vooraf bepaalde rietpartijen. In 1996 werd door de onderhoudsaannemers een duidelijk omschreven oppervlakte volgens dit nieuwe bestek bewerkt. 'De resultaten van dit experiment kwamen op ons echter nogal chaotisch over en voor de buitenwereld leken de dijken te worden verwaarloosd.'

Eind 1996 is dan ook besloten een nieuw bestek op te stellen in overleg met het IN. Waterbouwkundige en ecologische kennis werd samengebracht en leidde tot de conclusie dat plaatselijk toestanden sterk konden variëren. Het beheer is nu uitbesteed volgens de nieuwe bestekken voor een proefperiode van drie jaar. De werken worden nauw gevolgd door de Afdeling Zeeschelde, de Afdeling Natuur en het Instituut voor Natuurbehoud. De belangrijkste regelgevingen zijn: consequent gebruik van maaibalk, cirkel- of slagmaaier, het tijdens het groeiseizoen ongemoeid laten van rietvegetaties en het verzamelen en binnen de vijf dagen afvoeren van het maaisel.

WILGENOPSLAG EN SCHAPENBEGRAZING

De nieuwe bestekken schrijven voor dat de spontaan opslaande struiken op de rivierhelling in segmenten om de drie jaar gekapt zullen worden, zodat er elk jaar twee derde van de struiken blijft staan. Het onderhoud van dijken door middel van schapenbegrazing is nog niet aangepast. In het verleden is deze beheersvorm niet door de overheid gepropageerd en als zodanig ook niet georganiseerd. Er is steeds een vrijwillig, maar niet constant aanbod geweest van een aantal mensen die schapen ter beschikking hadden. Organisatie en structurering dringen zich ook hier echter op, zodat bemesting van de dijken en te intensieve begrazing in de toekomst vermeden kunnen worden. Kerstens: 'We streven naar een extensieve begrazing zonder bemesting tenzij door de schapen zelf. De huidige contracten met een minimaal vergoedingssysteem zullen opnieuw bekeken moeten worden om de manier van begrazen bij te sturen door bijvoorbeeld grotere oppervlaktes af te rasteren. Wij zullen een nieuw kostenplaatje moeten

maken en kijken welke mensen er geïnteresseerd zijn. Of in de toekomst ook runderen en/of paarden ingezet kunnen worden als dijkebeheerders, blijft een open vraag. Eerst moet grondig onderzocht worden of hierdoor geen te sterke aantasting van de grasmat zal optreden.'

De Afdeling Zeeschelde blijkt dus duidelijk van plan het dijkebeheer in de toekomst meer en meer af te stemmen op het realiseren van de natuurpotenties van de rivierdijken, maar voor Pierre Kerstens blijft de eerste bekommernis van de waterbeheerder een goede grasmat, die de grond bijeenhoudt en die weerstand biedt aan uitdro-

ging en verstuiwing. Hiermee blijft het dijklichaam stevig en wordt voldaan aan de belangrijkste opdracht van de dijkebeheerder, namelijk de bescherming tegen overstromingen. Zolang deze belangrijkste dijkfunctie verzekerd blijft, kan aan de dijk een meerwaarde gegeven worden door deze ook ecologisch optimaal te beheeren. Vandaar de inspanningen van de laatste jaren om bij het dijkebeheer zoveel mogelijk rekening te houden met lokale wensen, zoals het instandhouden van dijkriet en -wilgen, zodat de dijkberm in de toekomst méér zal zijn dan een gladgeschoren of kortgevreten grasmat. (LH/MH)

Nadere informatie:
Ministerie van
de Vlaamse Gemeenschap,
Administratie voor
Waterwegen en Zeewezen,
Afdeling Zeeschelde,
Pierre Kerstens
tel.: +32 (0)3 224 67 11

Gazonbeheer op het riviertalud: riet krijgt geen kans

Windenergie in en om de Westerschelde: droom of nachtmerrie

Een mooie strakke rij windturbines langs de oevers van de Westerschelde, die de schipper bij de hand nemen en hem naar Antwerpen leiden; een woud van windmolens in de Hooglandpolder, statige molens die het vroegere veerplein in Kruijningen markeren. Het toekomstbeeld voor de Westerschelde? Droom of nachtmerrie.

DROOM?

De wind begint weer aan te trekken. De interesse voor windenergie in Zeeland is groeiende. Windenergie is de sfeer van geitenwollen sokken ontgroeid. Locaties aan de kust staan sterk in de belangstelling in verband met het windaanbod; grof gezegd geldt de regel 'hoe harder het waait hoe groter de opbrengst'. Agrariërs zien in windenergie een mogelijkheid om hun inkomsten aan te vullen; initiatiefnemers zien mogelijkheden om, mede door de belastingvoordelen, windparken economisch rendabel te laten draaien. Initiatiefnemers tasten de mogelijkheden voor windenergie af; vijf molens met een ashoogte van 100 meter in/ nabij de Westerschelde, 1-Megawatters aan de voet van de dijk of in de polder achter de dijk of een windpark in de monding van de Westerschelde? Allemaal ontwikkelingen van windenergie die heel wat stof doen opwaaien. Op landelijk niveau is er een afspraak gemaakt voor het realiseren van 1000 MW in het jaar 2000. De verwachte elektriciteitsproductie hiervan is 2250 GWh (gigawattuur). Dat is ongeveer de elektriciteitsbehoefte van 750.000 gezinnen (ruim 12 procent van het huishoudelijk elektrici-

teitsverbruik). De zeven windrijke provincies en het Rijk hebben in 1991 hierover een overeenkomst gesloten: elke partij zou zich hiervoor inspannen.

De provincie Zeeland staat voor 250 MW aan de lat. Op dit moment staat er al ongeveer 50 MW in Zeeland. De komende tijd zal dus nog 200 MW weggezet moeten worden. Het mag duidelijk zijn dat het jaar 2000 niet haalbaar is voor het daadwerkelijk neerzetten van de windmolens, maar er kan in elk geval planologische ruimte geregeld worden om de molens te plaatsen.

NACHTMERRIE?

De grote vraag daarbij is waar de molens moeten staan. Het valt namelijk niet te ontkennen dat windmolens het Zeeuwse landschap ingrijpend kunnen veranderen. Een zorgvuldige afweging bij het plaatsen van de molens is dan ook heel belangrijk. De openheid van het landschap, de overgang tussen land en water, het karakteristieke dijkenpatroon, allemaal elementen die beïnvloed kunnen worden door het neerzetten van molens. De combinatie molens en vogels levert altijd voldoende discussiestof op. Zeker in Zeeland, als belangrijk vogelgebied. Er is al het nodige

onderzoek verricht. Daarbij is komen vast te staan dat het beeld van molens als ware vogelslachters bijgesteld zal moeten worden. Er kunnen vogels doodgaan als gevolg van een aanvaring met een molen, maar dat gebeurt niet in groten getale.

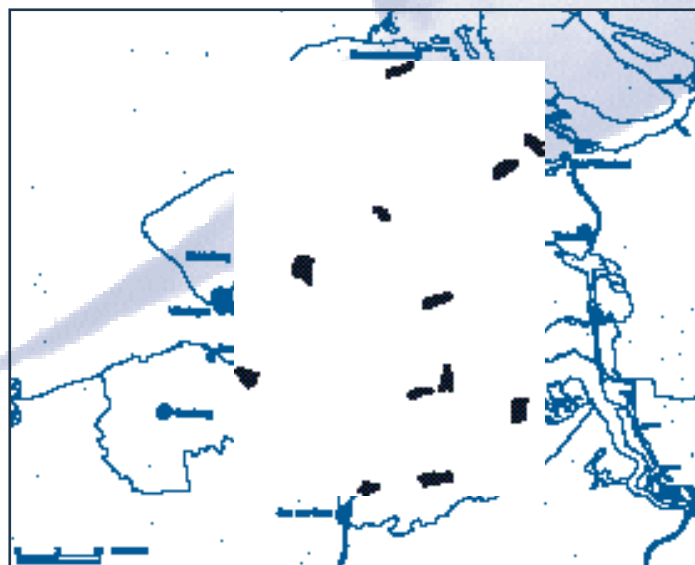
Molens kunnen verstorend werken op radar. Langs vaarwegen zal hier rekening mee moeten worden gehouden. Zo zijn er tal van zaken die bekeken moeten worden als het gaat om de vraag: 'Waar kunnen molens worden neergezet?'

PROVINCIAAL BELEID

Om de invloed van windpar-

ken op hun omgeving zo veel mogelijk te beperken, is het uitgangspunt van de provincie de molens zo geconcentreerd mogelijk te plaatsen. Liever een paar grote parken dan verspreid over heel Zeeland solitaire molens bij boerderijen. De provincie bekijkt nu waar een concentratie aan windmolens neergezet kan worden.

In het kader van de milieueffectrapportage (MER) grootschalige windenergieopwekking onderzoekt de provincie

Onderzoekslocaties MER grootschalige opwekking windenergie

locaties op geschiktheid voor grootschalige windenergie (zie kaartje). Een aantal onderzoekslocaties ligt langs of in de buurt van de Westerschelde. De vraag die in het kader van de MER moet worden beantwoord, is 'Welke (milieu-) effecten heeft een windpark op zijn omgeving?' Voor elke locatie is een opstelling van een windpark bedacht. Dit is een fictieve opstelling; hoe de molens precies komen te staan, wordt pas duidelijk als er concreet een initiatief ligt. Vanuit de fictieve opstelling is gekeken welke invloed het park kan hebben op andere activiteiten in de omgeving, bijvoorbeeld landbouw of recreatie. Hoeveel geluid kan een park produceren, zijn er woningen in de buurt die overlast van de molens kunnen krijgen? Welk effect hebben de molens op vogels die in de buurt foerageren, rusten of overvliegen?

Al deze gegevens worden gebruikt om uiteindelijk de onderzoekslocaties te vergelijken. Welke locaties zijn het meest geschikt voor het neerzetten van een windpark? Het kan zijn dat een locatie voor

geluid goed scoort, maar landschappelijk minder gunstig ligt. En omgekeerd. Het MER-onderzoek is in de afrondende fase. De MER is gekoppeld aan het opstellen van een streekplanuitwerking; het plan dat het ruimtelijk beleid voor windenergie op provinciaal niveau neerzet. De uitkomsten van het MER zullen allereerst worden besproken met de gemeenten. Bij het neerzetten van windmolens is de medewerking van onder andere de gemeente onontbeerlijk; zij moet de bouw- en milieuvergunning afgeven.

Het is duidelijk dat die molens er niet van vandaag op morgen staan, maar in en nabij de Westerschelde zijn voor de nabije toekomst de nodige ontwikkelingen te verwachten. De keuze is aan de lezer: zijn die molens een droom of een nachtmerrie?

Dit artikel is een bijdrage van Tecla Westerhof.

Nadere informatie:
Provincie Zeeland
telefoon +31 (0)118 63 19 28

Milieuaspectenstudie baggerstort gereed

Hoe de MER een MAS werd

In juni 1997 nam de Eerste Kamer de Vergunningwet Westerschelde aan. Daarmee verviel de plicht om een milieueffectrapportage (MER) te maken.

Maar bij Rijkswaterstaat in Zeeland waren Loes de Jong en Anky Spanjers al druk bezig met deze MER. Toch is niet al het werk voor niets geweest.

V.l.n.r.: Loes de Jong en Anky Spanjers

'Toen de vereniging Zeeuwse Milieufederatie (ZMF) met succes beroep had aangetekend tegen een vergunning voor het storten van de baggerspecie die bij de verdieping vrijkomt, hebben we, om tijdverlies te voorkomen, twee sporen ingezet,' vertelt projectleider Loes de Jong. 'Het kabinet werkte aan een speciale wet waarmee alle benodigde vergunningen voor de verdieping van de Westerschelde ondervangen zouden worden. Maar voor het geval deze wet niet aangenomen zou worden, is ook de normale procedure ingezet. Dat betekende het maken van een MER-rapport voor de dertien stortlocaties.'

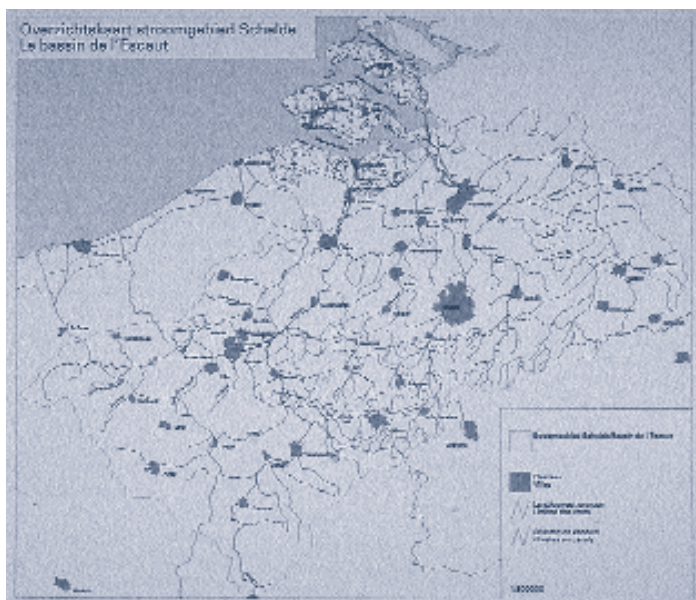
De projectsecretaris Anky Spanjers gaat verder: 'Met het aannemen van de noodwet door de Eerste Kamer werd het eerste spoor in juni 1997 afgerond, waarmee de verdieping zonder aanvraag van vergunningen kon doorgaan. Op

dat moment waren we echter al zo ver met het MER-rapport dat we met alle betrokkenen hebben besloten het toch af te maken.'

Het wordt nu geen echt milieueffectrapport, maar een milieuaspectenstudie (MAS). In december 1997 is deze MAS klaar en kan gereageerd worden. Daarna zal de commissie MER advies gevraagd worden. 'We doorlopen nu geen officieel inspraaktraject, maar willen de studie toch voor reactie uitzetten in de regio. De reacties zullen in een reactienota worden gebundeld. Als over anderhalf jaar de vergunningen afgelopen zijn en opnieuw aangevraagd moeten worden, kunnen we de MAS nog goed gebruiken,' vertelt de projectsecretaris. (IR)

Nadere informatie over deze studie is op te vragen bij:
Rijkswaterstaat directie Zeeland
Anky Spanjers
telefoon +31 (0)118 68 63 38

Ook Frankrijk ratificeert Verdrag

Sedert 26 april 1994, de dag waarop het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde werd ondertekend, is een flink stuk afgelegd op de lange weg naar de sanering van de Schelde. Eerst deed zich een juridisch novum voor: staten als Nederland en Frankrijk sloten een verdrag met het Vlaams, Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die evenveel gewicht als die staten hadden. Vervolgens werd, nog vóór de ratificatie van het verdrag, de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS) voorlopig ingesteld, zodat de delegaties toch meteen al aan de slag konden. Met een vergaderritme van verscheidene bijeenkomsten per maand leerden de delegaties gaandeweg samen te werken en ondanks grote verschillen op het gebied van cultuur, regelgeving en methodiek kon de ICBS reeds het eerste algemene rapport over de kwaliteit van de Schelde van bron

tot monding publiceren. Ook wordt gewerkt aan de totstandkoming van een homogeen meetnet en een waarschuwings- en alarmeringsnetwerk bij calamiteuze verontreinigingen en een lijst van prioritaire stoffen/parameters. Op 20 november jl. is het Verdrag door Frankrijk geratificeerd, wat dus betekent dat de ICBS definitief zal worden geïnstalleerd met een internationale rechtspersoonlijkheid. Blijven echter nog – en dat is het belangrijkste – de in te zetten middelen!

Ook op dat vlak vordert de ICBS snel, nu zij haar actieprogramma tijdens het eerste halfjaar van 1998 hoopt te kunnen presenteren. Voor het eerste actieprogramma voor de Rijn waren 20 jaar en het Sandoz-ongeval nodig! Dat Schelde-actieprogramma zal in drie termijnen worden opgesplitst: de korte termijn (circa 5 jaar) waarvoor de ICBS voornamelijk zal zorgen

voor de afstemming van de reeds door de Verdragspartijen geprogrammeerde acties, de middellange termijn (15 jaar) wanneer de concrete resultaten van de geleverde inspanningen zullen worden vastgesteld en de lange termijn (een generatie) die de Schelde zal aanschouwen zoals wij deze voor onze kinderen willen. Ik kan nu reeds aankondigen dat de komende 5 jaar voor de sanering van de Schelde 10 miljard gulden zal worden uitgegeven, dat groot-schalige milieuprogramma's moeten worden vastgesteld en dat met een grotere bewustmaking van het publiek zal worden gestart. Deze middelen zullen evenwel ontoereikend blijken als ieder van ons, van de oorsprong tot aan de Noordzee, zich daarvoor niet ten volle en met respect voor de ander inzet. Laten wij dan ook allen tezamen met de ICBS werk maken van een levende Schelde!

Arnould Lefébure
Secretaris-Generaal ICBS

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde deelnemende organisaties, de Administratie Waterwegen en Zeewezen, AMINAL afdeling natuur (ecologisch impulsgebied Schelde-Dender-Durme) en het Instituut voor Natuurbehoud. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese Unie LIFE project MARS. De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de deelnemende organisaties.

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
Coördinator: Lilian Withagen
Grenadierweg 31
4338 PG Middelburg

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 672238
Fax (0118) 651046
E-mail: C.F.M.Withagen@RIKZ.RWS.MINVENW.NL

**Schelde InformatieCentrum
op Internet**
<http://waterland.net/sic/>

CORRESPONDENTIEADRES BELGIË
Ecologisch Impulsgebied
Schelde-Dender-Durme
Copernicuslaan 1 bus 7
2018 Antwerpen
Telefoon 03 224 62 50
Fax 03 224 60 87

REDACTIE
Willy Graré, Wim de Haan,
Ludo Hemelaer, Jan Hendriksen,
Maurice Hoffmann, Frans van
Pelt, Marja Plugge, Ingrid Renirie
en Arend van der Wel

EINDREDACTIE
Herman Haas

FOTOGRAFIE
J. van den Broeke, M. Hoffmann,
R. Orel, R. Visser, A. Zwaenepoel

VORMGEVING EN PRODUCTIE
ADZ, Vlissingen

OPPLAGE
2500

OVERNAME VAN ARTIKELN
Overname van artikelen is mogelijk met bronvermelding en na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513